

התורה שבכתב = חמשת חומשי תורה
תורה שבע"פ = משנה גמרא, אגדות, מדרשי חז"ל

תורה שבעל פה ותורה שבכתב **נמסרו יחד** בהר סיני,
התורה שבעל פה מפרשת את התורה שבכתב.

התנאים היו חכמי האגדה וההלכה, שעסקו בתורה
שבעל-פה ויצרו את **המשנה**.

הם פעלו בעיקר בארץ ישראל, מסוף ימי הבית השני.

הם יצרו בין השאר את המשנה ואת מדרשי ההלכה.

המילה **תנאים** באה מן הפועל הארמי 'תנא', שפירושו:
שנה, שיקן, למד. דברי התנאים מופיעים גם במשנה וגם
בתלמודים, וכן בספרי המדרשים.

מדוע החליטו לכתוב את התורה שבעל-פה?

פרושי התורה עברו בתחילה בעל פה אבל כאשר התרבו
מאוד דברי התורה שבעל-פה והתמעטו התלמידים
והצרות התחדשו וישראל היו פזורים היה חשש שישכחו
את התורה שבעל פה – ולכן החלו להעלות אותה על
הכתב, על מנת שתהיה מצויה בידי כל אדם כמו התורה
שבכתב.

העריכה הסופית של המשנה נעשתה בידי **רבי יהודה**
הנשיא (המכונה גם 'רבי' ו'רבינו הקדוש').

במשנה **שישה סדרים**, חלקים: זרעים, מועד, נשים, נזיקין, קודשים וטהרות.

נהוג לציין את "ששה סדרי המשנה": זמן נק"ט

כל סדר, כל חלק, מחולק למסכתות; כל מסכת מחולקת לפרקים, כל פרק - לסעיפים, וכל סעיף נקרא משנה.

מערכת הפירושים לתורה שבכתב כוללת לפי המסורת שני חלקים: 1. פירושים שניתנו למשה בסיני. 2. **הלכות** שהתחדשו במשך הדורות.

התורה שבעל-פה הועברה מדור לדור, ונחשבת לחלק בלתי נפרד מהתורה שבכתב, ובאה לפרש ולהבהיר את פרטי המצוות שבתורה.

התורה שבעל-פה כוללת בעיקר את החלקים הבאים:

1. "**המשנה**" - שהיא מקבץ הלכות של **התנאים**;
2. "**התלמוד**", המכונה גם "גמרא" – שהוא אוסף הביאורים למשנה, הדיונים, ודברי אגדה של **האמוראים**.
3. "**מדרשי הלכה ואגדה**" הם פירוש על המקרא (שלא על דרך הפשט)

*****ברייתא** - כאשר ערך רבי את המשנה, נותר חומר רב מבתי המדרש של התנאים, שלא נכנס אל המשנה. משניות אלה קרויות "חיצוניות" או בארמית ברייתות וביחיד **"ברייתא"**. ברייתות אלה קובצו לקבצים אשר אבדו ברובם, אך התלמוד מצטט ברייתות רבות וכך הן נשמרו.

